

SKRIV MED YLVA

Lärohandledning

SKRIV MED YLVA – LÄRARHANDLEDNING

Om programserien

Skriv med Ylva är en radioserie för barn i lågstadieåldern. Ylva är författare och beskriver i varje avsnitt hur hon går till väga för att hitta inspiration, komma igång med skrivandet och bygga upp miljö- och personbeskrivningar. På ett lättsamt sätt vägleder Ylva lyssnaren genom skrivprocessen med hjälp av sin skrivskola och sina skrivknep.

I programmen får vi också höra barn som ringer till Ylva och berättar om sin egen skrivprocess. De berättar om personer de vill skriva om, beskriver spännande miljöer de fantiserat ihop eller handlingen i berättelser som de vill skriva.

Programserien består av 10 avsnitt och varje avsnitt är 6 minuter långt. I lärarhandledningens upplägg arbetar ni med ett avsnitt per lektion. De avsnittsspecifika delarna knyter an till det som Ylva tar upp i programmet. Eleven lotsas in i skrivandet genom olika slags stöttning, och i slutet av arbetsområdet ska eleven ha övat sig på:

- att komma igång med skrivandet genom olika knep
- personbeskrivningar och att utveckla huvudpersoner
- att skriva och utveckla miljöbeskrivningar
- berättarkurvan med början – mitten – slut
- att skriva hela texter med röd tråd
- att ge återkoppling på andras texter
- att ändra en text utifrån återkoppling.

Kopplingar till läroplanen i svenska och svenska som andraspråk

Centralt innehåll årskurs 1 – 3

- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning samt personbeskrivningar
Svenska som snadspråk: texternas ord och uttryck.
- Strategier för att skriva olika typer av texter.
- Enkla former för textbearbetning.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.
- Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken, utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter.
Svenska som andraspråk: språklig struktur och normer.

Om lärarhandledningen

Upplägg

Att lyssna tillsammans ger er en gemensam referensram som ni kan bygga vidare på. Det är gynnsamt att skapa en sådan förförståelse då elever med olika utgångsläge kan arbeta med samma uppgift, men på olika nivåer. Processen i denna planering bygger på cirkelmodellen, som förklaras närmare under nästa rubrik.

Vissa elever kanske är ovana vid att lyssna på radio. Lyft därför gärna själva lyssnandet som fenomen innan ni börjar med programserien och samtalen. Prata om de sinnen man använder när man lyssnar och hur *lyssna* skiljer sig från att *höra*.

Arbetsprocessen som är kopplad till denna programserie följer en progression där eleven hela tiden får mer kunskap och inspiration om skrivprocessen.

För att kunna följa lektionsplaneringen behöver eleverna spara sina texter för att plocka fram och återvända till dem under flera lektioner. Hur ni väljer att spara texterna kan se olika ut. Kanske skriver eleverna på dator, och texterna sparas digitalt.

Om ni skriver för hand kanske texterna behöver samlas i en mapp eller pärm. Detsamma gäller för de gemensamma texter ni skapar i helklass – spara dem så att ni tillsammans kan fortsätta arbetet med dessa som modell för det individuella arbetet. Om du skriver på tavlan kan det vara bra att fotografera av texten så att du har den kvar för senare arbete.

Tips!

I slutet av arbetsområdet kan texterna samlas in och sättas upp i klassrummet eller bindas ihop till en bok. Kanske vill eleverna också illustrera sina texter, och bjuda in till sagostund med vernissage?

Cirkelmodellen

Cirkelmodellen innehåller fyra faser. Denna planering ger en förenklad version av arbetet med de olika faserna.

Fas 1: Bygg upp kunskap om temat, området – skapa förförståelse. I det här temat använder ni radioprogrammen för att göra detta. Ylva fokuserar på en viss aspekt i skrivprocessen, och ni djupdyker i denna tillsammans. Inför varje program finns en introduktionsfråga som ska väcka intresse och knyta an till dagens tema.

Fas 2: Studera texter inom texttypen. I radioprogrammen berättar Ylva och olika barn om huvudpersoner, miljöer och handlingar de fantiserat ihop. Låt dessa fungera som mall och inspiration för ert fortsatta arbete.

Fas 3: Skriv en gemensam text. Gör gärna detta på storskärm, så att alla kan se processen när texten växer fram. I planeringen finns stöd och frågor som du kan använda för denna fas. Kanske behöver eleverna stanna en längre stund i denna fas, och arbeta med uppgifter i par eller grupper innan de kan gå vidare. Efter denna fas ska eleverna känna sig trygga i att på egen hand skriva texter utifrån de olika ingångarna.

Fas 4: Skriv en egen text. Denna fas ser olika ut och innehåller olika mycket stöttning beroende på vilken uppgift eleverna ska utföra. Stöttning och instruktioner finns i planeringen.

Beroende på årskurs behöver du förstås anpassa arbetet. Kanske skapar ni alla texter gemensamt, för att sedan låta eleverna arbeta tillsammans i par eller mindre grupper för att fylla på eller fantisera. För de yngsta eleverna kan du skifta fokus så att skrivandet inte blir det centrala, utan den kreativa processen får stå i centrum. De yngre barnen kan med fördel använda sig av bilder och skapande i denna process.

Differentierat klassrum

Ett klassrum är sällan homogent, utan innehåller elever med olika förutsättningar, förkunskaper och förmågor. Kanske finns det elever med språkliga sårbarheter av olika slag. Eleverna kan till exempel ha kommit olika långt i sin språkutveckling. Upplägget för *Skriv med Ylva* kan enkelt anpassas till elever med svenska som sitt andraspråk genom att du använder dig av transspråkliga strategier.

- Låt eleven först tänka, tala och skriva på sitt modersmål, för att därefter i samarbete med andra formulera sig på svenska.
- Förbered genom att översätta ord och begrepp till elevernas språk.
- Låt eleverna samtala/diskutera på valfritt språk.

Kanske innebär just ditt differentierade klassrum att eleverna också läser och skriver på olika nivåer, särskilt när det gäller de yngsta eleverna kan detta se mycket olika ut. Förbered anpassningar genom att låta eleverna arbeta på olika nivåer – det kan handla om att fokusera på den muntliga processen istället för skrivandet, eller att ta stöd av bilder, skapande och samarbeten.

På flera ställen i handledningen finns exempel på anpassningar för de elever som ännu inte kan läsa och skriva med flyt. Här kan du behöva skapa två olika spår. Den gemensamma metodgenomgången gynnar alla elever, även om de sedan fortsätter på olika nivåer.

Vygotskijs teori om den proximala utvecklingszonen är gångbar här: att elever med olika förutsättningar samverkar för att komma längre än vad de kan göra på egen hand. En del i detta är att låta elever arbeta i par eller grupper, samt ge varandra återkoppling.

Även uppläget utifrån cirkelmodellen ger eleven stöttning för att ta sig förbi hinder, och komma vidare i sin utveckling genom att ta del av mallar och exempel.

LEKTIONSPLANERING

Lektion 1 – Kom i gång med skrivandet

Förförståelse

Diskutera i helklass:

- Vad är lätt och vad är svårt med att skriva?
- Hur kommer man igång?
- Vad är fantasi? Behöver man fantasi för att skriva?

Lyssna på avsnitt 1: Huvudperson, del 1

Diskutera:

- Vad är en huvudperson?

Knep för att komma i gång

Det finns en hel del knep för hur man kan börja gilla att skriva. I avsnittet får vi höra om hur man kan hitta på huvudpersoner. Vi får höra barn beskriva:

- *Sindy, en ängel, som bor på Himlagatan 6 och går i Molnskolan.*
- *Monstret Olle som är 31 år gammalt och har superkraften att kunna flyga.*
- *Huvudpersonen Mohammed bor med sin mamma. Han kommer från Turkiet och hans superkraft är att kunna hoppa jättehögt.*
- *Arada är en tjej på 12 år som är jättebra på matte, men har svårt att dela med sig till andra.*
- *Ormen Snake är 12 år gammal, han älskar potatis och är bra på att skala potatis (utan händer!). Snake har en fru och han är lika lång som ett bord.*

Alla dessa huvudpersoner kommer ur fantasin – och fantasi är olika för alla. Det du fantiserar om kanske har att göra med sådant du har sett, hört, läst eller varit med om. Eller så kanske du har drömt något jätteoverkligt, men som i drömmen kändes sant.

Låt eleverna berätta om något de fantiserat eller drömt om. Ha tydliga (tids)ramar för detta – annars kan berättandet växa.

Skriv en gemensam text

Skriv en gemensam text om någon känd huvudperson. Välj en bild på en person som eleverna känner till. Visa bilden och låt eleverna beskriva vad de ser. Samla ord i en tankekarta på tavlan. Använd sedan orden för texten. Skriv på tavlan, eller på storskärm.

Tips!

För de yngre barnen kan det vara bra att läsa en bilderbok eller saga högt, och utgå från huvudpersonen i den när ni skriver en gemensam text.

Arbeta enskilt – skriv om dig själv

Dags för eleverna att skriva en egen text – om sig själva.

Instruktion:

Titta på dig själv i en spegel och beskriv vad du ser, eller ta en bild på dig själv och beskriv.

- Hur ser du ut?
- Vad gillar du att göra?
- Hur gammal är du?
- Vad drömmer du om?
- Vad gör dig arg eller glad?

Extraövningar

1. Titta i en tidning och klipp ut en bild på en valfri person. Vem ser du på bilden? Använd fantasin, och sådant du upptäckt genom att spionera. Exempel: *"Det här är Bruno, han arbetar som polis, och han brukar..."*, *"Det här är Alison, som kan gå på lina mellan skyskrapor, hon växte upp i..."*.
2. Vad händer om du klipper ut en annan kropp och sätter ihop med huvudet? Beskriv den nya personen.

Lektion 2 – Vem ska texten handla om?

Förförståelse

Diskutera i helklass:

- Hur vet man vem/vilken person texten ska handla om?
- Hur gör författare när de kommer på personer till sina texter, tror ni?

Lyssna på avsnitt 2: Huvudperson, del 2

Arbeta gemensamt – knep för att komma i gång

- Vad menar Ylva med att man ska ”spionera” lite för att få inspiration till sina texter?
(Låna lite från folk man ser på stan, en röst, ett utseende, ett beteende...)

Vem ska sagan handla om?

Barn berättar om karaktärer de kommit på:

- Uffe är 50 år och miljardär.
- AjaMaida är sex år och hela hon är helt vit.
- Ville är en trollkarl som bor i ett hus ute på havet. Han har lång näsa och har en stor husbåt. Ville har aldrig varit i stan, men han ska åka dit för första gången om en vecka.
- Frank är en galen och stressad forskare som är fem meter lång. Han är 39 år, hans familj är sjuk så han försöker skapa medicin för att bota sin älskade familj.

Skriv en gemensam text

Välj en av personerna som barnen berättade om i avsnittet. Det finns fler i programmet. Gör en gemensam beskrivning av denna person. Börja med att skapa en tankekarta med ord som ska vara med.

Arbeta enskilt – hitta på en huvudperson

Nu ska eleverna hitta på en egen huvudperson. Beskriv personen med ord och samla dem i en tankekarta. Kanske vill någon också rita av sin person innan de börjar skriva?

Utveckla texten

Instruktion: När du är klar med din beskrivning ska du visa den för en kompis som ger dig återkoppling:

- Vad var bra?
- Vad kan utvecklas?

Pröva att utveckla personbeskrivningen enligt de råd du fick. Vad förändras när du gör det?

Lektion 3 – Miljöbeskrivningar

Förförståelse

Diskutera i helklass:

- Vad är miljö när det handlar om texter?
- Vad är en miljöbeskrivning?
- När använder man miljöbeskrivningar och varför?

Lyssna på avsnitt 3: Miljöbeskrivningar del 1

Arbeta gemensamt – få flow i skrivandet

Ylva pratar om att hon ibland får riktigt bra flyt i skrivandet – flow. Då glömmer hon allt runt omkring och är bara inne i berättelsen.

- Hur kan man komma in i flow, enligt Ylva?
- Hur gör du när du ska bli inspirerad – alltså få rätt känsla för att skriva om något?

Fundera på vilken musik som skulle passa till de platser som barnen beskriver i programmet.

- *Ett sagoland där det luktar sockervadd och solen lyser...*
- *En övergiven stad, det är lite trasigt, trasiga fönster och dörrar, mycket skräp överallt. Staden är helt tom på människor. Där känns inte så bra, det luktar ruttet från affären, mat som ligger och ruttnar, kraxande kråkor, flaxande fladdermöss, skelettdelar från kossor, rådjur och andra djur. Spännande och läskig plats...*

Skapa en känsla med musik

Välj olika musikstycken och låt eleverna föreställa sig den plats som musiken ”beskriver”.

- Vad ser ni framför er när jag spelar det här? Skriv eller rita.

Rita en karta tillsammans

Välj någon av de miljöbeskrivningar ni har skapat till musiken. Rita en gemensam karta över området på storskärm eller på tavlan. Berätta samtidigt som du ritat kartan. Exempel: *”Här behövs en flod, och där borta ska det vara ett hus. Träden är av guld och...”*

Gemensam miljöbeskrivning

Skriv en text tillsammans, med utgångspunkt i kartan. Exempel: *”Det är ett sagolandskap och allt är täckt av snö, bara små runda hus sticker upp ur snön. På himlen syns stjärnor och stora flingor faller ner från vita moln”, ”Floden ringlar över marken, och flera rådjur står och dricker ur den. En rådjursfamilj har lagt sig under ett stort äppelträd”*.

Arbeta enskilt – egen karta

Låt eleverna rita egna kartor – och skriva egna miljöbeskrivningar enligt samma upplägg som ovan.

Antingen väljer de någon av tankarna de fick när de lyssnade på musiken, eller så utgår de från sin fantasi – eller från en verklig plats.

För de yngre barnen kan det passa bättre att fokusera på själva kartan – och låta texten vara sekundär. Det är den kreativa processen som är central i detta, och den går att visa på fler sätt än genom att skriva texter. Låt eleverna berätta om sina kartor, fantisera och beskriva. Kanske kan de spela in sig själva när de berättar, så att ni har något att spara och arbeta vidare med.

Lektion 4 – Beskriv platsen

Förförståelse

Diskutera i helklass:

- Läs upp/berätta om era kartor och miljöbeskrivningar från förra lektionen. Jämför med varandra: upptäck likheter och skillnader i beskrivningarna.

Lyssna på avsnitt 4: Miljöbeskrivningar del 2

Arbeta gemensamt – samla information om din plats

Ylva berättar hur du kan samla information om din plats. Vi ska börja med att beskriva skolgården.

Arbeta i par eller grupper.

- Gå ut på skolgården, ta bilder eller rita av platsen.
- Spela in ljudet eller lyssna ordentligt – beskriv hur det låter.
- Sniffa i luften – hur luktar det?
- Vilka färger ser du?

Samla intrycken i en tankekarta.

Skapa text om skolgården

Skriv en gemensam text på storskärm. Utgå från de tankekartor som de olika grupperna har skrivit.

Arbeta enskilt – din plats

Instruktioner:

- Välj en egen plats att beskriva. Gör på samma sätt som med skolgården: gå ut, ta kort eller rita av, lyssna, lukta och titta ordentligt.
- Anteckna det du upplever och ser.
- Samla informationen i en tankekarta.
- Beskriv din plats i en text, kanske vill du också rita en bild av platsen.

De yngre barnen kan använda sina sinnen för att beskriva platsen i par eller grupper. Sedan kan de rita varsin teckning och skriva platsens namn högst upp.

Lektion 5 – Det var en gång...

Förförståelse

Diskutera i helklass:

- Hur gör man för att komma på början av en berättelse?

Lyssna på avsnitt 5: Inspirationsknep

Arbeta gemensamt – att börja en saga

Det var en gång en pingisboll som träffade en gammal nyckelknippa. Nyckelknippan hjälpte pingisbollen...

Den här början med pingisbollen var en idé som ett barn kommit på, som vi hörde om i programmet. Att hitta på en början och en titel på berättelsen kan ibland vara det svåraste av allt. Men Ylva har goda råd till den som ska börja skriva: Titta dig runt omkring och tänk sedan ”aha” – jag kan skriva om en kille som är bra på matte, eller en groda som inte kan hoppa, eller en pappa som tappat sin matkasse...

Skriv fortsättning på några börjar tillsammans:

- Den lilla, lilla kaninen hade letat efter sin...
- Plötsligt flög mannen ut genom fönstret. Det verkade som om...
- Varje tisdag gick Sam till badhuset för att....
- Det var en gång en pingisboll som träffade en gammal nyckelknippa. Nyckelknippan hjälpte pingisbollen...

Arbeta i grupper – fortsätt på börjar

Nu är det dags att skriva egna inledningar på sagor eller berättelser.

Välj någon av de här börjorna, eller kom på en egen.

1. *Fotbollslaget ska åka på match, men precis före matchen...*
Berätta vad som händer, och som gör att det blir svårt att åka till matchen, eller som gör att du får superkrafter så att du kan vinna matchen, eller att någon försöker förstöra för laget...
2. *När hon vaknade på morgonen var hela världen gjord av godis...*
Berätta vad du ser, och vad du tänker om det som hänt – vad blir svårt och krångligt, vad blir bra eller härligt?
3. *När han klev in genom dörren stirrade klassen på honom. Det verkade som om han blivit förvandlad till...*
Vem hade han förvandlats till? Vilket liv lever han i denna roll? Varför hade han förvandlats?

Dela börjar med varandra

Avsluta lektionen med att läsa upp era börjar i helklass eller tvärgrupper.

Fundera:

- Hade ni tänkt lika?
- Fanns det något i de andras inledningar som gav er inspiration?
- Utveckla era inledningar genom att lägga in de nya tankarna i texten.

Lektion 6 – handling

Förförståelse

Diskutera i helklass:

Vad behöver en handling ha?

- En början, ett problem (något som kan vara svårt för personen, något spännande) och ett slut. Ofta brukar man använda en berättelsekurva för att göra det här tydligt.

Visa kurvan (på sida 17) för eleverna. Försök sedan sätta in en handling, från en känd saga eller en berättelse ni läst tillsammans, i kurvan.

- Hur börjar sagan/berättelsen? *Rödluvan ska gå till mormor med mat.*
- Vilket problem stöter huvudpersonen på? *Träffar vargen som lurar henne.*
- Hur slutar berättelsen? *Får hjälp av jägaren och räddar mormor.*
- Vad handlar den om – skriv i punktform. Exempel: *Rödluvan, mormor sjuk, korg med mat, skogen, vargen, jägaren, räddad.*

Sedan pratar man ofta om den röda tråden. Det betyder att det du skriver ska hänga ihop så att den som läser förstår vad du menar. En röd tråd kan vara att det du berättar i början förklaras i slutet.

Lyssna på avsnitt 6: Hot eller fiende

Arbeta gemensamt – skriv en handling

Tänk på att det som ställer till med problem inte behöver vara en person eller en figur. Det kan vara en pandemi, en olycka, några som blir osams, en trasig leksak... Problemet kan också vara du själv – att du tror att du inte klarar av en sak (men sedan övervinner detta hinder) eller att du är rädd för något, att du har en sjukdom eller något annat. Exempel: *”Stina ville så gärna spela fotboll, men hon var så rädd för bollar att hon inte vågade gå nära en fotbollsplan”, ”Idag fyllde Samir nio år, men han hade tappat minnet, och visste varken vilken dag det var, eller vad han själv hette”...*

Nu är det dags att skriva en gemensam handling. Utgå från någon av de börjar ni skrev förra lektionen. Antingen väljer du eller så får eleverna rösta om vilken inledning ni ska skriva om. Planera handlingen genom att sätta in den i berättarkurvan på storskärm. Prata om det som händer och skriv sedan också texten på storbild eller på tavlan.

Arbeta enskilt – skriva handling

Nu är det dags för eleverna att börja fundera över vad de vill skriva om. De ska börja med att planera sin handling i berättarkurvan. Start – handling (i punktform) – problem – slut.

Någon kanske vill skriva vidare på någon av de börjar ni arbetade med förra lektionen. Eller så använder de några av tipsen från programmet (skriv gärna upp dem på tavlan):

- *Det är kolmörkt och jag vågar inte riktigt...*
- *Jag var ute i skogen och plockade svamp när det plötsligt började spöregna. Jag var tvungen att kasta mig in under en gran...*
- *Det var en solig dag mitt i sommaren, då plötsligt...*
- *Alla andra hade gått och lagt sig, men....*

- *Mörkret var extra mörkt den här natten*
- *De hade sprungit nästan en mil nu, men det var ändå långt kvar...*
- *Det var en gång en...*
- *De flesta i den lilla byn hade vanliga jobb, men....*

Kanske har eleverna drömt något spännande eller läskigt, som de kommer ihåg och kan skriva om? Ibland kan det vara bra att prata med en kompis för att testa sin idé eller för att komma igång. Använd gärna en timtimer eller ett timglas för att markera vad som är ”tanketid”, fem minuter är lagom att avsätta. Den som inte kan bestämma sig inom tanketiden ber en kompis (eller läraren) välja något av alternativen ovan så att alla kommer igång ungefär samtidigt.

Tänk på Ylvas råd: Låt inget hindra dig när du börjar skriva – allt du skriver är bra. Senare kan du välja det du gillar bäst.

Lektion 7 – Utveckla din huvudperson

Förförståelse

Diskutera i par

Be eleverna vända sig mot den person som sitter närmast. Nu ska de mycket kortfattat beskriva sin huvudperson (som de skapade under lektion 2). Kanske behöver de plocka fram sina texter för att minnas.

Lyssna på avsnitt 7: Vägen till målet

- Vad handlade avsnittet om?
- Vilka råd fick ni av Ylva och barnen, om hur man kan utveckla sin huvudperson?

Arbeta gemensamt – utveckla huvudpersonerna

För några lektioner sedan kom du på vem som skulle vara huvudperson i din berättelse. Sedan dess har du också skrivit en början, en handling och kanske till och med kommit på ett slut. Nu är det dags att fylla på berättelsen, så att den blir ännu bättre – ännu mer intressant och spännande.

Vi ska nu ”klä på” våra huvudpersoner mer – beskriva dem mer utförligt. Som vanligt börjar vi gemensamt.

Kommer alla ihåg X – vår gemensamma huvudperson från lektion 2? Här plockar du fram beskrivningen ni skapade tillsammans.

Lyft orden: *egenskaper, personlighetsdrag, utseende.*

Berätta att ni nu tillsammans ska utveckla både karaktären och det som personen råkar ut för. Kanske hamnar personen i en fälla, eller råkar ut för ett spännande uppdrag? Kanske är det ett så hemskt uppdrag att eleverna själva aldrig skulle våga utföra det. Skriv på storskärm eller på tavlan och låt eleverna fylla på med tankar och funderingar.

Arbeta enskilt – min huvudperson

När eleverna ska bearbeta sina egna huvudpersoner kan du inleda med en övning där de får skriva en önskelista över egenskaper som de själva skulle vilja ha. Denna övning kan utföras individuellt eller i par.

”Jag skulle vilja: kunna flyga, simma över Atlanten, hoppa högt, springa snabbt, bota sjuka...”

Med utgångspunkt i denna lista kan eleverna ”klä på” sin huvudperson olika personlighetsdrag och egenskaper. Till exempel: *Bosse kunde flyga och samtidigt vara osynlig, men så snart han landade syntes han igen. Nu var det dags för honom att hjälpa en grupp forskare som...*

Eleverna går tillbaka till den text de skrivit tidigare och bearbetar den så att huvudpersonen blir mer levande och texten mer spännande.

Lektion 8 – Sagolådor

Förförståelse

Diskutera i helklass

Vad tror eleverna att programmet ska handla om idag – utifrån titeln *sagolådor*?

Lyssna på avsnitt 8: Bygg egna sagolådor

Arbeta gemensamt – lådorna

Idag fick Ylva besök. Tillsammans med gästen skapade Ylva fyra lådor.

På lådorna stod det: (skriv på tavlan)

Låda 1: person – VEM

Låda 2: miljö – VAR

Låda 3: önskning – MÅL

Låda 4: problem – HOT

Vad ska stoppas ner i de här lådorna?

- Vi ska skapa fyra lappar var som ska läggas i olika lådor/högar.
- Alla ska tänka på sin egen text, sin egen huvudperson, miljö och handling när de skriver lapparna. På lapparna ska texten vara väldigt kortfattad.

Skriv exempel tillsammans från de texter ni har skapat gemensamt. Lapparna ska vara anonyma, och det ska inte spela någon roll vilken lapp man får. När alla har lagt i sina lappar får eleverna dra en lapp från varje låda.

Arbeta enskilt – fantisera med stöd av lapparna

När alla har dragit fyra lappar är det dags att veckla upp dem och börja fantisera om vad som kan berättas utifrån det som står på dem. Eftersom lapparna är väldigt kortfattade blir det nu elevernas jobb att utveckla informationen på varje lapp.

- Bygg ut huvudpersonen, lägg till egenskaper, hinder och personlighetsdrag.
- Beskriv miljön – hur det luktar, ser ut, låter, vad som hörs.
- Beskriv vad som är målet med handlingen – vad önskar huvudpersonen?
- Och sist men inte minst – vilket/vilka problem finns i berättelsen?

Utveckla informationen så att varje lapp byggs ut ordentligt. När lapparna är påfyllda lägger ni tillbaka dem i rätt låda. De yngre barnen kan rita eller hitta bilder till lapparna. Låt sedan eleverna beskriva det de ser i grupper eller helklass.

Lektion 9 – Sagoslut

Förförståelse

Diskutera i helklass

Nu har Ylva och vi arbetat med det här skriv-temat i åtta lektioner. Så mycket vi har lärt oss! Vi vet hur en saga eller berättelse byggs upp, och vi vet hur vi fyller på med mer information så att det blir intressant och spännande att läsa. Vi vet också att en saga ska ha början, mitten och slut. Och att man måste planera för det innan man börjar skriva. Ett bra knep är att använda berättarkurvan när man planerar. Nu ska vi lyssna på det näst sista avsnittet. Det är dags för sagorna att bli klara – dags för sagoslut!

Lyssna på avsnitt 9: Hur ska sagan sluta?

Arbeta gemensamt – den femte lådan

Idag pratade Ylva om sina fem lådor där det ligger olika förslag, precis på samma sätt som vi har gjort i klassrummet. Men vi har bara haft fyra lådor hittills. Nu är det dags för den femte. Slutet på historien är det vi ska hitta på idag.

- Du som lärare drar en lapp från varje låda och läser upp dem högt.
- Lägg in början, mitten och handling i berättarkurvan tillsammans.
- Låt eleverna fundera ut bra slut – arbeta enligt EPA-metoden (enskilt, par, alla).
- Välj ett slut och lägg in det i berättarkurvan. Er gemensamma handling är klar.
- Skapa en låda eller hög för lappar på temat ”slut”. Låt eleverna skriva olika slut, med utgångspunkt i de lappar de tidigare skrivit.

Nu har ni fem lådor och det är dags för eleverna att skriva egna texter med hjälp av lapparna.

Arbeta enskilt – dra lappar och skriv texter

Låt eleverna dra en lapp från varje låda.

- Sätt in det som står på lapparna i berättarkurvan.
- Skriv en text. Den som kör fast kan ta hjälp av en kompis, eller fundera på andra texter ni har skrivit under det här temat.

Inför det sista avsnittet av programserien kan eleverna behöva ytterligare tid för att skriva klart sina texter. Det avslutande programmet handlar om att läsa varandras texter och ge återkoppling.

De yngre barnen kan använda bilder eller teckningar istället för text på lapparna. Fokusera också på den muntliga processen och låt eleverna arbeta i grupper för att skapa sagor eller berättelser.

Lektion 10 – Sagostund

Förförståelse

Inledning

Nu är det dags för sista avsnittet av Skriv med Ylva. Förra gången skrev vi klart våra texter och idag ska vi läsa varandras texter och fundera ut tips som kan göra berättelserna ännu mer spännande, roliga, sorgliga eller läskiga...

Lyssna på avsnitt 10: Sagostund med Ylva

Gemensam genomgång

Det är först när någon lyssnar eller läser ens text som man verkligen hör hur historien funkar, vad man förstår och vad som är otydligt.

Idag ska vi läsa varandras berättelser och ge tips på hur de kan bli ännu bättre. Vi ska ge varandra ”two stars and a wish” – två bra saker och en sak som kan utvecklas.

Two stars and a wish

Two stars and a wish – vad kan man säga om andras texter? Diskutera i helklass vad som är konstruktiv återkoppling – hur säger man?

Diskutera också vad som gör en text bra – är det känslan, språket, handlingen eller något annat? Hur gör man för att den som tar emot tipsen ska kunna använda dem?

Fokusera på:

- Den röda tråden: går det att hänga med i berättelsen – är den tydlig? Vad behöver annars ändras?
- Personbeskrivningarna: kan man se personerna framför sig, är de levande? Vad behöver annars ändras?
- Miljöbeskrivningarna: kan man se miljön framför sig, kan man leva sig in i var texten utspelar sig? Vad behöver annars ändras?
- Språket: fungerar stavningen, finns punkt, stor bokstav på rätt ställe, behöver meningarna bli kortare eller längre?
- Övrigt (Vad kan det vara? Ge förslag!)

Arbeta i par – läs varandras texter

Eleverna sitter i par och läser varandras texter. De kan välja om de vill läsa högt eller tyst. Därefter är det dags att formulera återkoppling i form av two stars and a wish muntligt eller skriftligt.

Utveckla texten

Använd återkopplingen för att utveckla texten – bygg ut, formulera om, ändra, ta bort.

Sedan är det dags att visa den för kompiserna igen. Och det här är det sista momentet i detta tema. Nu är texten klar!

Utvärdera

Hur säkra känner sig eleverna på det vi har arbetat med kring den här programserien? Diskutera enligt punkterna nedan med stöd av EPA-metoden: enskilt – par – alla.

- Att komma igång med skrivandet genom olika knep.
- Personbeskrivningar och att utveckla huvudpersoner.
- Att skriva och utveckla miljöbeskrivningar.
- Berättarkurvan med början – mitten – slut.
- Att skriva hela texter med röd tråd.
- Att ge återkoppling på andras texter.
- Att ändra en text utifrån återkoppling.

Lyft några tankar till varje punkt:

Vad var lätt? Vad var svårt? Vad var roligt? Vad var utmanande?

Vad har du lärt dig? Vad kan du nu som du inte kunde innan? Vad är du mest nöjd med?

Handledningen är skriven av Anna Klockar och Mia Vestman

Upphovsrätten till innehållet i den här lärarhandledningen tillkommer UR, om inte något annat särskilt anges. Lärarhandledningen får fritt kopieras, distribueras digitalt och visas i undervisningssammanhang. När lärarhandledningen eller delar av innehållet används på olika sätt ska den ideella upphovsrätten iakttas.

Det här betyder att du som lärare i din undervisning bland annat får kopiera upp så många kopior du behöver av hela eller delar av lärarhandledningen och dela ut till elever, tillhandahålla den digitalt till eleverna i en elevportal eller liknande, eller visa i en Powerpointpresentation. Viktigt att tänka på när du använder lärarhandledningen, på olika sätt, är att det alltid ska gå att se vem eller vilka som har upphovsrätten. Om lärarhandledningen kopieras upp i sin helhet så framgår det redan, men om det är så att du väljer att bara använda någon del behöver du skriva i anslutning till det du använder vem eller vilka det är (UR och/eller annat namn, som framgår i lärarhandledningen).

Berättarkurvan

